Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (třetího senátu)

27. listopadu 2014*

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Trh s výkonovými transformátory — Rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP — Ovlivnění obchodu mezi členskými státy — Pojem ‚podnik' — Přičitatelnost protiprávního jednání — Domněnka skutečného výkonu rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na jednání její dceřiné společnosti — Povinnost uvést odůvodnění"

Ve věci T-517/09,

Alstom, se sídlem v Levallois-Perret (Francie), zastoupená J. Derennem a A. Müller-Rappardem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, původně zastoupené A. Bouquetem, N. von Lingenem a K. Mojzesowicz, poté M. Bouquetem, K. Mojzesowicz a P. Van Nuffelem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise C (2009) 7601 final ze dne 7. října 2009 v řízení podle článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP (věc COMP/39.129 – Výkonové transformátory),

TRIBUNÁL (třetí senát),

ve složení O. Czúcz (zpravodaj), předseda, I. Labucka a D. Gratsias, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: C. Kristensen, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. července 2012,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu a napadené rozhodnutí

1 Odvětvím dotčeným v projednávané věci je odvětví výkonových transformátorů, autotransformátorů a kompenzačních tlumivek v rozsahu napětí 380 kV a více. Výkonové transformátory jsou podstatnými elektrickými zařízeními, která snižují nebo zvyšují napětí v elektrickém obvodu. Tyto transformátory se prodávají jako samostatné výrobky nebo jako součást elektrických rozvoden dodávaných na klíč.

2 Během období relevantního pro projednávaný spor, tedy mezi 9. červnem 1999 a 15. květnem 2003, působila společnost Alstom T&D SA v oblasti výkonových transformátorů. Během celého tohoto období žalobkyně, společnost Alstom, vlastnila 100 % kapitálu společnosti Alstom France SA (která změnila svůj název na Alstom Holdings v srpnu 1999), která vlastnila 100 % kapitálu společnosti Alstom T&D.

3 Po prodeji výrobní činnosti výkonových transformátorů skupiny Alstom skupině Areva byla společnost Alstom T&D převedena v roce 2004 do skupiny Areva, ovládané společností Areva SA, a změnila svůj název na společnost Areva T&D SA.

4 Dne 8. srpna 2007 a 18. března 2008 Komise Evropských společenství zaslala žalobkyni žádosti o informace, na které žalobkyně odpověděla dne 7. září 2007 a 28. února 2008.

5 Dne 30. září 2008 Komise rozhodla zahájit řízení týkající se trhu s výkonovými transformátory proti osobám, kterým je určeno napadené rozhodnutí.

6 Dne 20. listopadu 2008 bylo přijato oznámení námitek. Žalobkyně na ně odpověděla dne 20. ledna 2009. Slyšení se konalo dne 17. února 2009.

7 Dne 7. října 2009 Komise přijala své rozhodnutí C (2009) 7601 final v řízení podle článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP (věc COMP/39.129 – Výkonové transformátory) (dále jen „napadené rozhodnutí“), ve kterém konstatovala, že Areva T&D a žalobkyně porušily článek 81 ES a článek 53 dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „dohoda o EHP“), a uložila pokutu ve výši 16,5 milionu eur žalobkyni, ze kterých byla za 13,53 milionu eur určena za společně a nerozdílně odpovědnou společnost Areva T&D.

8 V napadeném rozhodnutí Komise konstatovala, že Areva T&D se přinejmenším mezi 9. červnem 1999 a 15. květnem 2003 účastnila „gentlemen's agreement (GA)“, protiprávní kartelové dohody, která se dotýkala celého území Evropského hospodářského prostoru (EHP) a spočívala v ústně uzavřené dohodě mezi evropskými a japonskými výrobci výkonových transformátorů, jejímž předmětem bylo vzájemné respektování svých domácích trhů v oblasti prodeje.

9 Pokud jde o organizaci gentlemen's agreement, Komise konstatovala, že podniky, které se této dohody účastnily, byly rozděleny do dvou skupin, jedné evropské a druhé japonské, že každá skupina musela jmenovat podnik-sekretáře a že během celé doby páchání protiprávního jednání byla skupina Siemens sekretářem evropské skupiny a skupina Hitachi sekretářem skupiny japonské. Konstatovala rovněž, že dohoda o rozdělení trhu byla doplněna dohodou, jejímž cílem bylo oznamovat si zakázky (projekty) na území druhé skupiny a že tyto projekty musely být oznámeny sekretáři druhé skupiny, aby byly přiděleny.

10 Napadené rozhodnutí se týká trhu s výkonovými transformátory, ať již prodávaných jako samostatné výrobky nebo jako součást elektrických rozvoden dodávaných na klíč, s výjimkou výkonových transformátorů prodávaných v rámci vybavení rozvoden, které jsou založeny na plynem izolovaných

spínacích přístrojích, jelikož se na ně již vztahovalo rozhodnutí Komise C (2006) 6762 final ze dne 24. ledna 2007 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 dohody o EHP (věc COMP/38.899 – Plynem izolované spínací přístroje(shrnutí zveřejněno v Úř. věst. 2008, C 5, s. 7).

11 V bodě 5.5 napadeného rozhodnutí v bodech 171 až 174 odůvodnění Komise konstatovala, že gentlemen's agreement ovlivňovala obchod mezi členskými státy a mezi smluvními stranami dohody o EHP.

12 V bodě 6 napadeného rozhodnutí v bodech 183 až 205 odůvodnění Komise konstatovala, že žalobkyně a Areva T&D, v rozhodné době nazývaná Alstom T&D, byly společně a nerozdílně odpovědné za protiprávní jednání, které trvalo od 9. června 1999 do 25. března 2003. V tomto kontextu konstatovala, zaprvé že z důvodu skutečnosti, že žalobkyně vlastnila ze 100 % společnost Areva T&D, v rozhodné době nazývanou Alstom T&D, mohla se domnívat, že žalobkyně vykonávala rozhodující vliv na jednání společnosti Areva T&D, a zadruhé že žalobkyně neposkytla argumenty, které by tuto domněnku vyvracely.

13 Rozdíl mezi výší pokuty uložené žalobkyni a výší pokuty uložené Areva T&D je vysvětlen skutečností, že Komise zmírnila pokutu Areva T&D o 18 % za její účinnou spolupráci mimo oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3).

14 Komise oznámila napadené rozhodnutí žalobkyni dopisem ze dne 8. října 2009, doručeným dne 9. října 2009.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

15 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 21. prosince 2009 podala žalobkyně projednávanou žalobu.

16 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:

— zrušil napadené rozhodnutí;

— zrušil dopis účetního ze dne 10. prosince 2009;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

17 Komise předložila žalobní odpověď, zapsanou do rejstříku v kanceláři Tribunálu dne 19. dubna 2010, ve které navrhuje, aby Tribunál:

— zamítl žalobu na neplatnost podanou proti napadenému rozhodnutí;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

18 Kromě toho vznesla námitku nepřípustnosti zapsanou do rejstříku kanceláře Tribunálu dne 19. dubna 2010, která se týká návrhu na zrušení dopisu účetního. V této námitce nepřípustnosti Komise navrhuje, aby Tribunál:

— odmítl žalobu na neplatnost dopisu účetního jako zjevně nepřípustnou;

— podpůrně, určil, že není třeba vydat rozhodnutí ve věci samé;

— v každém případě:

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení;

— podpůrně, určil, že každá z účastnic řízení ponese vlastní náklady řízení.

19 Spisem došlým kanceláři Tribunálu dne 18. června 2010 žalobkyně předložila své vyjádření k námitce nepřípustnosti. Navrhuje, aby Tribunál:

— zamítl námitku nepřípustnosti a vyzval Komisi, aby předložila svou obranu ve věci samé;

— podpůrně spojil přezkum přípustnosti s přezkumem věci samé a vyzval Komisi, aby předložila svou obranu ve věci samé;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

20 Dne 24. října 2011 byla věc přidělena novému soudci zpravodaji, zasedajícímu ve třetím senátu.

21 Usnesením ze dne 24. dubna 2012, Alstom v. Komise, nezveřejněném ve Sbírce rozhodnutí, Tribunál (třetí senát) rozhodl, že již není třeba rozhodnout o návrhu na zrušení dopisu účetního a že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.

22 Na základě zprávy soudce zpravodaje Tribunál (třetí senát) rozhodl požádat v rámci organizačních procesních opatření ve smyslu článku 64 svého jednacího řádu účastnice řízení, aby odpověděly na otázky, přičemž účastnice řízení tak učinily ve stanovené lhůtě, a zahájit ústní část řízení.

23 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání, které proběhlo dne 9. července 2012.

24 S ohledem na souvislosti mezi projednávanou věcí a věcí T-521/09, Alstom Grid v. Komise, Tribunál rozhodl, že vydá své rozsudky v obou věcech současně. Ve věci T-521/09, Alstom Grid v. Komise, Tribunál přerušil řízení do vydání rozhodnutí Soudního dvora, kterým se končí řízení, ve věci C-231/11 P, Komise v. Siemens Österreich a další, a sice dne 10. dubna 2014.

Právní otázky

25 Žaloba na neplatnost podaná proti napadenému rozhodnutí je založena na třech žalobních důvodech. První žalobní důvod se týká porušení právních předpisů použitelných na společnou a nerozdílnou odpovědnost dvou společností. Je složen ze dvou částí, vycházejících zaprvé z porušení judikatury týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti a zadruhé z porušení obecné zásady individualizace a personality trestu z důvodu neopodstatněné společné a nerozdílné odpovědnosti. Druhý žalobní důvod vychází z porušení povinnosti uvést odůvodnění. Je složen ze tří částí, vycházejících zaprvé z nedostatečného odůvodnění, pokud jde o existenci ovlivnění obchodu mezi členskými státy a smluvními stranami dohody o EHP, zadruhé z nedostatku odůvodnění, pokud jde o závěr Komise, podle kterého žalobkyně nevyvrátila domněnku odpovědnosti za jednání své dceřiné společnosti, a zatřetí z rozporu v odůvodnění, pokud jde o kumulovanou odpovědnost žalobkyně a její dceřiné společnosti. Třetí žalobní důvod vychází z porušení článku 81 ES týkajícího se pravidel o přičitatelnosti protiprávních jednání dceřiných společností jejich mateřským společnostem.

26 Tribunál se domnívá, že je třeba přezkoumat nejdříve první část druhého žalobního důvodu, která se týká odůvodnění Komise ohledně ovlivnění obchodu mezi členskými státy před tím, než budou zadruhé přezkoumány žalobní důvody a části týkající se rozhodnutí Komise přičíst žalobkyni jednání její dceřiné společnosti, nazývané Alstom T&D během doby její účasti na gentleman's agreement, Areva T&D v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí a Alstom Grid SAS od ledna 2010 po jejím zpětném odkupu společností Alstom (dále jen „dceřiná společnost T&D").

1. *K první části druhého žalobního důvodu, vycházející z nedostatečného odůvodnění ovlivnění obchodu*

27 V rámci první části druhého žalobního důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise dostatečně neodůvodnila svůj závěr, že gentlemen's agreement ovlivnila obchod mezi členskými státy a smluvními stranami dohody o EHP.

28 V tomto kontextu je třeba připomenout, že povinnost uvést odůvodnění zakotvená v článku 253 ES je podstatnou formální náležitostí, kterou je třeba odlišovat od otázky opodstatněnosti odůvodnění, která zapadá do rámce meritorní legality sporného aktu (rozsudky ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, EU:C:1998:154, bod 67; ze dne 22. března 2001, Francie v. Komise, C-17/99, Recueil, EU:C:2001:178, bod 35, a ze dne 29. září 2011, Elf Aquitaine v. Komise, C-521/09 P, Sb. rozh. EU:C:2011:620, bod 146).

29 Z toho hlediska musí být odůvodnění vyžadované článkem 253 ES přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musejí z něho jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum (rozsudky Francie v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2001:178, bod 35, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 147).

30 V rámci individuálních rozhodnutí tak z ustálené judikatury plyne, že účelem povinnosti odůvodnit individuální rozhodnutí je vedle umožnění soudního přezkumu poskytnout dotčené osobě dostatek údajů, aby seznala, zda je rozhodnutí případně stiženo vadou, která umožňuje zpochybnit jeho platnost (rozsudky ze dne 2. října 2003, Corus UK v. Komise, C-199/99 P, Recueil, EU:C:2003:531, bod 145; ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. EU:C:2005:408, bod 462, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 148).

31 Podle ustálené judikatury musí být rovněž požadavek odůvodnění posuzován v závislosti na okolnostech projednávaného případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání těchto vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění vylíčilo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 253 ES, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (rozsudky Komise v. Sytraval a Brink's France, bod 28 výše, EU:C:1998:154, bod 63; ze dne 10. července 2008, Bertelsmann a S&ony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, Sb. rozh. EU:C:2008:392, body 166 a 178, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 150).

32 S přihlédnutím k výše uvedené judikatuře je třeba posoudit odůvodnění napadeného rozhodnutí.

33 Zaprvé je třeba přezkoumat výtku žalobkyně, podle které Komise dostatečně neodůvodnila svůj závěr ohledně existence obchodu s výkonovými transformátory mezi členskými státy Evropského společenství a smluvními stranami dohody o EHP.

34 V tomto ohledu je třeba uvést, že v bodě 172 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že „činnost výkonových transformátorů se vyznačuje velkým objemem obchodu mezi členskými státy, jakož i mezi Společenstvím a zeměmi [Evropského sdružení volného obchodu], které jsou součástí EHP". V tomto kontextu odkázala na své odůvodnění převzaté v bodě 2.4 napadeného rozhodnutí (bod 38 odůvodnění), ve kterém konstatovala, že jednak zákazníci existují ve všech členských státech, jakož i v Norsku, na Islandu a v Lichtenštejnsku a jednak hlavní evropští výrobci působí zejména v Německu, Španělsku, Francii, Rakousku, Portugalsku a ve Švýcarsku.

35 Kromě toho je třeba rozumět bodu 172 odůvodnění a bodu 2.4 napadeného rozhodnutí s přihlédnutím ke kontextu tohoto bodu. V předcházejícím bodě, a sice v bodě 2.3, totiž Komise popsala nabídku a poptávku v daném odvětví. Ohledně nabídky uvedla v bodech 34 a 35 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že evropští dodavatelé prodávají výkonové transformátory ve většině evropských zemí. Ohledně poptávky konstatovala v bodě 36 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že hlavními zákazníky jsou společnosti veřejných služeb, krajské vlády a soukromé podniky v oblasti přepravy a distribuce elektřiny. Dále v bodě 37 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že prodeje výkonových transformátorů uskutečněné účastnicemi tohoto řízení v EHP dosáhly v roce 2001 přibližně 105 milionů eur, což představuje přibližně 65 % celkové hodnoty prodejů výkonových transformátorů v EHP.

36 Skutkové a právní okolnosti, o které opřela Komise svůj závěr, že existoval obchod mezi členskými státy a smluvními stranami dohody o EHP, tedy jasně vyplývají z odůvodnění napadeného rozhodnutí.

37 V důsledku toho je třeba zamítnout výtku vycházející z nedostatečného odůvodnění existence obchodu s výkonovými transformátory mezi členskými státy a smluvními stranami dohody o EHP.

38 Zadruhé, je třeba přezkoumat výtku žalobkyně, podle které Komise dostatečně neodůvodnila svůj závěr, že gentlemen's agreement ovlivnila obchod mezi členskými státy a smluvními stranami EHP.

39 V tomto ohledu je třeba uvést, že v bodě 174 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise konstatovala, že se gentlemen's agreement týkala rozdělení trhů a chránila výrobce z EHP před japonskými výrobci výkonových transformátorů. Tento bod odůvodnění je třeba chápat ve spojení s body 88 až 90 odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve kterých Komise uvedla, že se japonští výrobci zavázali neprodávat výkonové transformátory v Evropě a evropští výrobci neprodávat výkonové transformátory v Japonsku.

40 Z bodů 165, 166 a 174 odůvodnění napadeného rozhodnutí jasně vyplývá, že se Komise domnívala, že kartelová dohoda s tímto předmětem musí mít za následek nebo může mít za následek automatické odklonění obchodních toků ze směru, který by jinak měly.

41 Kromě toho je třeba konstatovat, že v bodech 167 až 169 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise odmítla argumenty, které dotčené podniky předložily k prokázání, že existovaly překážky bránící jakékoliv hospodářské soutěži mezi japonskými a evropskými výrobci. V tomto kontextu zaprvé Komise uvedla, že přistoupení k gentlemen's agreement bylo dotčenými podniky pravidelně potvrzováno. Zadruhé konstatovala, že korejský výrobce vstoupil na evropský trh. Zatřetí uvedla, že japonští výrobci vstoupili na americký trh během doby trvání gentlemen's agreement a že účastnice řízení neprokázaly, že překážky vstupu na tento trh byly velmi odlišné od překážek týkajících se evropského trhu.

42 Skutkové a právní okolnosti, o které opřela Komise svůj závěr, že gentlemen's agreement ovlivnila nebo mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy a smluvními stranami dohody o EHP, tedy jasně vyplývají z odůvodnění napadeného rozhodnutí.

43 V důsledku toho je třeba zamítnout první část druhého žalobního důvodu.

2. *Ke společné a nerozdílné odpovědnosti žalobkyně a její dceřiné společnosti T&D*

44 Ostatní žalobní důvody a části se týkají rozhodnutí Komise o založení společné a nerozdílné odpovědnosti žalobkyně a její dceřiné společnosti T&D za platbu pokuty. V tomto kontextu žalobkyně v podstatě předkládá tři námitky proti rozhodnutí Komise o založení její odpovědnosti. Zaprvé v rámci první části prvního žalobního důvodu tvrdí, že Komise porušila judikaturu týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti. Zadruhé v rámci druhé části druhého žalobního důvodu tvrdí, že Komise dostatečně neodůvodnila svůj závěr, podle kterého žalobkyně neposkytla dostatečné argumenty proto,

aby vyvrátila domněnku o skutečném výkonu rozhodujícího vlivu na jednání její dceřiné společnosti T&D na trhu. Zatřetí v případě, že Komise mohla vycházet z judikatury upravující společnou a nerozdílnou odpovědnost proto, aby byla založena její odpovědnost, žalobkyně tvrdí v rámci třetího žalobního důvodu, druhé části prvního žalobního důvodu a třetí části druhého žalobního důvodu, že samotná tato judikatura je rozporná a v rozporu s článkem 81 ES a s právními zásadami Unie.

K první části prvního žalobního důvodu, vycházející z porušení judikatury týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti

45 V rámci první části prvního žalobního důvodu žalobkyně vytýká Komisi, že porušila judikaturu týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti. Tato část se skládá ze dvou výtek. První vychází ze skutečnosti, že žalobkyně a její dceřiná společnost T&D netvořily hospodářskou jednotku. Druhou výtkou žalobkyně vytýká Komisi, že nestanovila zaměnitelnou odpovědnost těchto dvou společností.

46 První část prvního žalobního důvodu je přípustná. Na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, má žalobkyně právní zájem na jejím předložení. Zaprvé, pokud jde výtku nepřípustnosti vycházející z nedostatku autonomie prvního žalobního důvodu ve vztahu k třetímu žalobnímu důvodu, stačí připomenout, že v rámci první části prvního žalobního důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise porušila judikaturu týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti, zatímco v rámci třetího žalobního důvodu tvrdí, že samotná tato judikatura je v rozporu s článkem 81 ES a s právními zásadami Unie (viz bod 44 výše). Zadruhé, pokud jde o argument, podle kterého žalobkyně nemá právní zájem na zpochybnění společného a nerozdílného přičtení pokuty, protože je pro ni takové přičtení příznivé, stačí konstatovat, že se žalobkyně dovolává dvou výše uvedených výtek, aby zpochybnila svou vlastní odpovědnost.

K první výtce týkající se skutečnosti, že žalobkyně a její dceřiná společnost T&D netvořily hospodářskou jednotku

47 V rámci první výtky první části prvního žalobního důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise porušila judikaturu týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti tím, že ji odsoudila společně a nerozdílně s její dceřinou společností T&D, i když netvořily hospodářskou jednotku ani během doby účasti její dceřiné společnosti T&D na gentlemen's agreement, ani v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí.

– K neexistenci hospodářské jednotky během gentlemen's agreement

48 Žalobkyně tvrdí, že netvořila se svou dceřinou společností T&D hospodářskou jednotku během doby účasti této společnosti na gentlemen's agreement. Domnívá se, že podle judikatury lze dvě společnosti považovat za hospodářskou jednotku, a tedy za podnik ve smyslu článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP pouze tehdy, pokud podrobný přezkum umožňuje prokázat, že z důvodu jednotnosti chování nebo jednoty činnosti přijímá jedna společnost rozhodnutí za obě dvě společnosti, zatímco druhá společnost ztrácí svou autonomii. V projednávané věci přitom Komise vycházela pouze ze skutečnosti, že žalobkyně vlastnila 100 % kapitálu své dceřiné společnosti T&D během doby účasti této společnosti na gentlemen's agreement, a z toho vyvodila, že vykonávala rozhodující vliv na jednání této společnosti.

49 V tomto kontextu je třeba připomenout, že se evropské právo hospodářské soutěže vztahuje na činnosti podniků (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, EU:C:2004:6, bod 59) a že pojem „podnik" zahrnuje jakoukoli jednotku vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení této jednotky a způsobu jejího financování (rozsudky Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 30 výše, EU:C:2005:408, bod 112; ze dne 10. ledna 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a další, C-222/04, Sb. rozh. EU:C:2006:8, bod 107, a ze dne 11. července 2006, FENIN v. Komise, C-205/03 P, Sb. rozh. EU:C:2006:453, bod 25).

50 Soudní dvůr rovněž upřesnil, že pojem „podnik“ musí být v tomto kontextu chápán jako pojem označující hospodářskou jednotku, i když z právního hlediska je tato hospodářská jednotka složena z více fyzických nebo právnických osob (rozsudky ze dne 14. prosince 2006, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, Sb. rozh. EU:C:2006:784, bod 40; ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise, C-97/08 P, Sb. rozh. EU:C:2009:536, bod 55, a ze dne 20. ledna 2011, General Química a další v. Komise, C-90/09 P, Sb. rozh. EU:C:2011:21, bod 53).

51 Jestliže taková hospodářská jednotka poruší pravidla hospodářské soutěže, musí za toto protiprávní jednání nést odpovědnost na základě zásady osobní odpovědnosti (v tomto smyslu viz, rozsudky ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, EU:C:1999:356, bod 145; ze dne 16. listopadu 2000, Cascades v. Komise, C-279/98 P, Recueil, EU:C:2000:626, bod 78; Akzo Nobel a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2009:536, bod 56, a General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 36).

52 Z ustálené judikatury kromě toho plyne, že jednání dceřiné společnosti může být mateřské společnosti přičteno, zejména pokud tato dceřiná společnost, přestože má vlastní právní subjektivitu, neurčuje své jednání na trhu autonomně, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jsou jí uděleny mateřskou společností, zejména s ohledem na hospodářské, organizační a právní vztahy, které tyto dvě právní entity spojují (rozsudky Akzo Nobel a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2009:536, bod 58, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 54).

53 Je tomu tak proto, že v takové situaci jsou totiž mateřská společnost a její dceřiná společnost součástí téže hospodářské jednotky, a tudíž ve smyslu výše uvedené judikatury vytvářejí jediný podnik. Skutečnost, že mateřská společnost a její dceřiná společnost představují jediný podnik ve smyslu článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP, tak umožňuje Komisi určit rozhodnutí ukládající pokuty mateřské společnosti, aniž je vyžadováno prokázání osobního zapojení této společnosti do protiprávního jednání (rozsudky Akzo Nobel a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2009:536, bod 59; General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 38, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 55).

54 V konkrétním případě, kdy mateřská společnost vlastní 100 % kapitálu své dceřiné společnosti, která porušila pravidla Společenství v oblasti hospodářské soutěže, může jednak tato mateřská společnost vykonávat rozhodující vliv na jednání této dceřiné společnosti, jednak existuje vyvratitelná domněnka, podle které uvedená mateřská společnost skutečně vykonává rozhodující vliv na jednání své dceřiné společnosti (rozsudky Akzo Nobel a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2009:536, bod 60; General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 39, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 56).

55 Za těchto podmínek postačí k tomu, aby se dalo předpokládat, že mateřská společnost vykonává rozhodující vliv na obchodní politiku dceřiné společnosti, aby Komise prokázala, že veškerý kapitál této dceřiné společnosti je vlastněn její mateřskou společností. Komise následně může činit mateřskou společnost společně a nerozdílně odpovědnou za zaplacení pokuty uložené její dceřiné společnosti, ledaže tato mateřská společnost, které přísluší vyvrátit tuto domněnku, předloží dostatečné důkazy, které by mohly prokázat, že se její dceřiná společnost chová na trhu autonomně (rozsudky Akzo Nobel a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2009:536, bod 61; General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 40, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 57).

56 V takovém případě tato domněnka není podmíněna předložením dalších nepřímých důkazů (rozsudky Akzo Nobel a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2009:536, bod 62, a General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 41).

57 I ve zvláštních případech, kdy mateřská společnost vlastní 100 % kapitálu prostřední společnosti, která vlastní veškerý kapitál dceřiné společnosti její skupiny, jež porušila unijní pravidla hospodářské soutěže, existuje vyvratitelná domněnka, podle které mateřská společnost vykonává rozhodující vliv na

jednání prostřední společnosti a nepřímo, prostřednictvím takové společnosti, též na jednání uvedené dceřiné společnosti (rozsudek General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 50 výše, body 86 až 89).

58 Z výše uvedené judikatury vyplývá, že když Komise konstatovala v bodech 189 až 195 odůvodnění napadeného rozhodnutí, že 100 % kapitálu dceřiné společnosti T&D vlastnila žalobkyně, a že tedy existovala domněnka, že žalobkyně vykonávala rozhodující vliv na jednání její dceřiné společnosti T&D na trhu, neporušila pravidla upravující odpovědnost mateřské společnosti za jednání její dceřiné společnosti. Komise nebyla povinna předložit další důkazy k prokázání existence hospodářské jednotky mezi žalobkyní a její dceřinou společností T&D, na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, ale mohla se opírat pouze o tuto domněnku.

59 Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, tento závěr není zpochybněn body 99 a 101 rozsudku Soudního dvora ze dne 2. října 2003, Aristrain v. Komise (C-196/99 P, Recueil, EU:C:2003:529), nebo bodem 391 rozsudku Tribunálu ze dne 15. června 2005, Tokai Carbon a další v. Komise (T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, EU:T:2005:220). Body rozsudků, na které žalobkyně odkazuje, se totiž netýkají vertikálního vztahu jako v projednávané věci, kde je třeba posoudit výkon rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na jednání její dceřiné společnosti. Naopak, týkají se případů, kdy Komise musela posoudit existenci výkonu rozhodujícího vlivu společnosti na jinou společnost v horizontálním vztahu, a sice jednak ve vztahu mezi dvěma „sesterskými“ společnostmi“ a jednak mezi „sestřenickými“ společnostmi, tedy dvěma dceřinými společnostmi, které jsou vlastněny dvěma odlišnými mateřskými společnostmi.

60 V důsledku toho Komise neporušila judikaturu týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti dceřiné společnosti a její mateřské společnosti, když měla za to, že žalobkyně a její dceřiná společnost T&D tvořily hospodářskou jednotku, když vycházela ze skutečnosti, že žalobkyně vlastnila prostřednictvím Alstom France, která změnila svůj název na Alstom Holdings v srpnu 1999 (viz bod 2 výše), 100% podíl na její dceřiné společnosti T&D.

– K neexistenci hospodářské jednotky v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí

61 Žalobkyně tvrdí, že Komise porušila judikaturu týkající se společné a nerozdílné odpovědnosti dceřiné společnosti a její mateřské společnosti, když shledala její společnou a nerozdílnou odpovědnost s její dceřinou společností T&D, i když již netvořily hospodářskou jednotku v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí.

62 V tomto kontextu je třeba připomenout judikaturu, podle které fyzická nebo právnická osoba, která řídila dotyčný podnik v době, v níž došlo k protiprávnímu jednání, v zásadě odpovídá za toto jednání, i když ke dni přijetí rozhodnutí konstatujícího protiprávní jednání odpovídala za provoz podniku jiná osoba (rozsudky ze dne 16. listopadu 2000, KNP BT v. Komise, C-248/98 P, Recueil, EU:C:2000:625, bod 71; Stora Kopparbergs Bergslags v. Komise, C-286/98 P, Recueil, EU:C:2000:630, body 37 až 40; SCA Holding v. Komise, C-297/98 P, Recueil, EU:C:2000:633, bod 27, a ze dne 29. března 2011, ThyssenKrupp Nirosta v. Komise, C-352/09 P, Sb. rozh. EU:C:2011:191, bod 143).

63 Z toho vyplývá, že v bodě 194 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise právem konstatovala, že zjištění o existenci hospodářské jednotky mezi mateřskou společností a dceřinou společností v okamžiku protiprávního jednání odůvodňuje společné a nerozdílné přičtení pokuty oběma společnostem, i když již netvořily hospodářskou jednotku v okamžiku přijetí rozhodnutí o uložení pokuty.

64 Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, není tento přístup zpochybněn body 390 až 393 rozsudku Tokai Carbon a další v. Komise, bod 59 výše (EU:T:2005:220). Z tohoto rozsudku nelze vyvodit, že hospodářská jednotka mezi mateřskou společností a dceřinou společností musí existovat ještě

v okamžiku přijetí rozhodnutí o uložení pokuty. Ve výše uvedených bodech totiž Tribunál rozhodl o použití horní hranice 10 % celkového obratu podle čl. 15 odst. 2 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd.08/01, s. 3). Jak Tribunál správně uvedl v bodě 389 tohoto rozsudku, tato horní hranice směřuje zejména k ochraně podniků proti nadměrné výši pokuty, která by mohla vést k zániku jejich hospodářské podstaty. V důsledku toho je třeba ji vztáhnout k období blízkému tomuto datu uložení pokuty, a nevztahuje se tedy k období, ve kterém došlo k sankcionovaným protiprávním jednáním. Body 390 až 393 tedy nejsou v projednávané věci relevantní, neboť se netýkají otázky, zda jednání dceřiné společnosti lze přičíst její mateřské společnosti. Naopak je třeba konstatovat, že v bodě 387 tohoto rozsudku Tribunál implicitně souhlasil s tím, že společná a nerozdílná platba pokuty může být uložena dvěma společnostem, které tvořily hospodářskou jednotku v době, kdy došlo k protiprávnímu jednání, i kdyby nebylo prokázáno, že tvořily hospodářskou jednotku ještě v okamžiku přijetí rozhodnutí o uložení pokuty.

65 V důsledku toho musí být první výtka první části prvního žalobního důvodu zamítnuta v plném rozsahu.

K druhé výtce, vycházející ze zaměnitelnosti odpovědností

66 Druhou výtkou první části prvního žalobního důvodu žalobkyně vytýká Komisi, že neprokázala její individuální, přímý a formální podíl na odpovědnosti za protiprávní jednání. Domnívá se, že proto, aby ji Komise mohla uložit povinnost k platbě pokuty společně a nerozdílně s její dceřinou společností T&D, měla Komise prokázat nejen skutečné zapojení její dceřiné společnosti T&D do protiprávního jednání, ale rovněž jí samotné. Podle žalobkyně měla Komise konstatovat protiprávní jednání autonomním způsobem, pokud jde nejen o její dceřinou společnost, ale také o žalobkyni.

67 V tomto ohledu je třeba konstatovat nejprve, že podle judikatury uvedené v bodech 49 až 57 výše vyplývá společná a nerozdílná odpovědnost mateřské společnosti a dceřiné společnosti, jejíž 100 % kapitálu mateřská společnost vlastní, z domněnky, že obě tyto společnosti jsou součástí téhož podniku ve smyslu článku 81 ES. V důsledku toho je Komise oprávněna určit rozhodnutí ukládající pokutu jak mateřské společnosti, tak i její dceřiné společnosti, pokud prokáže, že mateřská společnost a její dceřiná společnost představují jediný podnik a že se tento podnik účastnil protiprávního jednání. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, tedy není nezbytné prokázat vztah podněcování k protiprávnímu jednání mezi mateřskou společností a její dceřinou společností, a tím spíše ani osobní zapojení prvně uvedené společnosti do protiprávního jednání (rozsudek Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 88).

68 Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, tento přístup není zpochybněn bodem 43 rozsudku ze dne 14. května 1998, Metsä-Serla a další v. Komise (T-339/94 až T-342/94, Recueil, EU:T:1998:100). Je sice skutečností, že v něm Tribunál konstatoval, že společnou a nerozdílnou odpovědnost podniku s jiným podnikem, pokud jde o platbu pokuty, lze shledat pouze tehdy, pokud Komise prokáže, že toto protiprávní jednání lze konstatovat u obou podniků. Nicméně z bodu 58 tohoto rozsudku zejména vyplývá, že toto konstatování Tribunálu se týká případu, kdy Komise sankcionuje dva odlišné podniky ve smyslu článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP, tedy dvě autonomní hospodářské jednotky, a nikoliv případu, kdy Komise sankcionuje dvě společnosti, které jsou součástí téže hospodářské jednotky, a tedy téhož podniku ve smyslu těchto ustanovení.

69 Vzhledem k tomu, že druhá výtka první části prvního žalobního důvodu není rovněž opodstatněná, je třeba zamítnout první část prvního žalobního důvodu v plném rozsahu.

K druhé části druhého žalobního důvodu, vycházející z nedostatečného odůvodnění zamítnutí argumentů předložených žalobkyní k vyvrácení domněnky o jejím rozhodujícím vlivu na jednání její dceřiné společnosti T&D

70 V rámci druhé části druhého žalobního důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise dostatečně neodůvodnila svůj závěr, podle kterého žalobkyně nevyvrátila domněnku o svém rozhodujícím vlivu na jednání své dceřiné společnosti T&D na trhu.

71 V tomto kontextu je třeba odkázat nejprve na judikaturu týkající se povinnosti uvést odůvodnění uvedenou v bodech 28 až 31 výše.

72 Dále je třeba připomenout, že je-li rozhodnutí týkající se použití unijních norem v oblasti práva hospodářské soutěže určeno více osobám a řeší otázku přičitatelnosti protiprávního jednání, musí obsahovat dostatečné odůvodnění ve vztahu ke každé z osob, jimž je určeno, zejména pak ve vztahu k těm z nich, které podle uvedeného rozhodnutí musejí nést odpovědnost za uvedené protiprávní jednání. Takové rozhodnutí tak musí ohledně mateřské společnosti, jež je činěna odpovědnou za protiprávní jednání své dceřiné společnosti, v zásadě obsahovat podrobný popis důvodů, které mohou odůvodnit přičitatelnost protiprávního jednání této společnosti (rozsudek Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 152).

73 Pokud jde konkrétně o rozhodnutí Komise, jež se ve vztahu k určitým osobám, jimž je určeno, opírá výlučně o domněnku o skutečném výkonu rozhodujícího vlivu, je třeba konstatovat, že Komise je každopádně povinna uvést odpovídajícím způsobem těmto osobám, z jakých důvodů k vyvrácení uvedené domněnky uplatněné skutkové i právní okolnosti nestačily. Povinnost Komise odůvodňovat svá rozhodnutí v tomto ohledu plyne zejména z vyvratitelnosti uvedené domněnky, jejíž vyvrácení od dotčených osob vyžaduje, aby podaly důkaz o hospodářských, organizačních a právních vztazích mezi dotčenými společnostmi (v tomto smyslu viz rozsudek Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 153).

74 Kromě toho je třeba připomenout, že odůvodnění Komise musí Tribunálu umožnit vykonat jeho přezkum, aby posoudil všechny skutečnosti týkající se organizačních, hospodářských a právních vztahů mezi mateřskou společností a dceřinou společností, které by mohly prokazovat, že mateřská společnost jedná nezávisle na své mateřské společnosti a že obě tyto společnosti tak netvoří jedinou hospodářskou jednotku (rozsudek General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 76).

75 Takové ověření se ostatně uplatní tím spíše, že autonomie dceřiné společnosti při provádění její obchodní politiky tvoří, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, součást souboru relevantních skutečností umožňujících mateřské společnosti vyvrátit domněnku jejího rozhodujícího vlivu na jednání dceřiné společnosti, což jsou skutečnosti, jejichž povaha a význam se mohou lišit případ od případu (v tomto smyslu viz rozsudky Akzo Nobel a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2009:536, bod 77, a General Química a další v. Komise, bod 50 výše, EU:C:2011:21, bod 77).

76 Je však třeba připomenout, že v takovém kontextu není Komise přesto povinna zaujmout postoj k těm skutečnostem, které jsou zjevně irelevantní nebo nemají žádný nebo mají jednoznačně druhořadý význam (rozsudek Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 154).

77 Nakonec odůvodnění musí být dotyčné osobě v zásadě sděleno současně s rozhodnutím nepříznivě zasahujícím do jejího právního postavení. Chybějící odůvodnění nemůže být zhojeno skutečností, že se dotyčná osoba dozví důvody rozhodnutí v průběhu řízení před unijními soudy (rozsudky ze dne 26. listopadu 1981, Michel v. Parlament, 195/80, Recueil, EU:C:1981:284 bod 22; ze dne 26. září 2002, Španělsko v. Komise, C-351/98, Recueil, EU:C:2002:530, bod 84; ze dne 29. dubna 2004, IPK-München a Komise, C-199/01 P a C-200/01 P, Recueil, EU:C:2004:249, bod 66, a Elf Aquitaine v. Komise, bod 28 výše, EU:C:2011:620, bod 149).

78 S přihlédnutím k výše uvedené judikatuře je třeba posoudit odůvodnění napadeného rozhodnutí.

K odůvodnění napadeného rozhodnutí

79 Z bodů 175 až 178, jakož i 183 až 195 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise přičetla pokutu žalobkyni z důvodu skutečnosti, že žalobkyně a její dceřiná společnost T&D tvořily podnik ve smyslu článku 81 ES a článku dohody o EHP během účasti dceřiné společnosti T&D na gentlemen's agreement. V tomto kontextu Komise vycházela z domněnky, že ze skutečnosti, že žalobkyně vlastnila 100 % kapitálu její dceřiné společnosti T&D, lze vyvodit, že žalobkyně vykonávala rozhodující vliv na jednání dceřiné společnosti T&D na trhu.

80 Žalobkyně tvrdí, že v napadeném rozhodnutí Komise nedostatečně uvedla důvody, proč by měly být důkazy, které předložila k vyvrácení této domněnky, zamítnuty.

81 Tuto část je třeba přezkoumat ve třech fázích. Zaprvé je třeba stanovit argumenty, které žalobkyně předložila k vyvrácení domněnky o svém rozhodujícím vlivu na jednání své dceřiné společnosti T&D. Zadruhé je třeba určit tu část odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve které Komise na tyto argumenty odpověděla. Zatřetí je třeba na tomto základě přezkoumat, zda Komise porušila povinnost uvést odůvodnění.

– K argumentům předloženým žalobkyní

82 Pokud jde o důkazy předložené žalobkyní k vyvrácení domněnky o jejím rozhodujícím vlivu na jednání její dceřiné společnosti T&D na trhu, je třeba konstatovat, že v odpovědi na oznámení námitek vycházela z osmi argumentů, jejichž základní části jsou převzaty dále.

83 Zaprvé žalobkyně tvrdila, že vztah mezi ní a její dceřinou společností T&D byl určen zásadou provozní decentralizace. Skupina Alstom spočívala na „zcela decentralizované organizaci". Různá odvětví činnosti skupiny byla ziskovými centry, okolo kterých se vyvíjely dceřiné společnosti skupiny. Každá činnost plně zodpovídala za výkaz zisků a ztrát, zcela kontrolovala své technologie, svou cenovou politiku, své prodejní cíle, svou hrubou marži, své prodejní náklady, své peněžní toky a své zásoby. Její dceřiná společnost T&D byla dceřinou společností odpovědnou za činnost výroby a prodeje výkonových transformátorů.

84 Zadruhé žalobkyně tvrdila, že v roce 1992 došlo ve skupině Alstom k reorganizaci jejích dceřiných společností vyvíjejících se podle jednotlivých odvětví činnosti, jejímž cílem bylo poskytnout zaměstnancům i třetím osobám důvěryhodnější obraz o existujícím rozdělení odpovědnosti v rámci skupiny. V důsledku toho nemohla být zapojena do určování protiprávního jednání své dceřiné společnosti T&D, jelikož jí struktura skupiny neumožňovala, aby o něm byla informována.

85 Zatřetí žalobkyně tvrdila, že byla společností, jejímž předmětem činnosti bylo pouze držení a řízení majetkových podílů, jakož i velmi omezená koordinace politik a rámce. Vztah s její dceřinou společností T&D se netýkal jejího obchodního vedení a konkrétně určování jejího jednání na trhu s výkonovými transformátory.

86 Začtvrté žalobkyně tvrdila, že obchodní politika byla definována osobami řídícími dceřiné společnosti. Ona sama neměla prostředky, i kdyby šlo pouze o zaměstnance, z hlediska organizace a odbornosti ovlivňovat obchodní politiku svých dceřiných společností. Neměla zaměstnance, obchodního ředitele ani podporu obchodní činnosti. Naopak dceřiné společnosti měly obchodního ředitele, stejně jako právní, finanční a komunikační ředitelství a ředitelství lidských zdrojů. Veškerá rozhodnutí byla tedy přijímána na úrovni dceřiných společností.

87 Zapáté žalobkyně tvrdila, že její výkonný výbor nedal žádný pokyn, který by mohl určovat jednání dceřiných společností na trhu. Výkonný výbor Alstom rozhodoval pouze o celkové strategii skupiny. Obchodní politika jejích dceřiných společností, konkrétně politika její dceřiné společnosti T&D, nebyla na výkonném výboru nikdy diskutována. V tomto kontextu zejména žalobkyně předložila důkazy, které podle ní prokazují „nemožnost [výkonného výboru] mít jakýkoliv vliv na jednání dceřiných společností na trhu“.

88 Zašesté žalobkyně tvrdila, že kontrolovala pouze zpětně a omezeně významné finanční závazky týkající se klíčových rozhodnutí, která by mohla ohrozit finanční postavení skupiny. Předmětem této finanční kontroly nebyl žádný projekt spojený s činností výkonových transformátorů.

89 Zasedmé žalobkyně tvrdila, že pouze zaměstnanci její dceřiné společnosti T&D byli zapojeni do údajných protiprávních jednání. V tomto kontextu tvrdí, že se Komise dopustila pochybení ohledně postavení některých osob jako zaměstnanců společností řídící lidské zdroje Alstom.

90 Zaosmé žalobkyně tvrdila, že překrývání funkcí některých řídících osob její dceřiné společnosti T&D nebylo relevantní, neboť tyto osoby nebyly z provozních důvodů schopny zapojovat se do otázek spojených s jednáním její dceřiné společnosti T&D na trhu s výkonovými transformátory a že nebylo prokázáno, že tyto osoby byly zapojeny do kartelových dohod.

– K odůvodnění napadeného rozhodnutí

91 Ohledně odůvodnění předloženého Komisí je třeba uvést, že odůvodnila volbu osob, kterým bylo určeno napadené rozhodnutí, v bodě 6 napadeného rozhodnutí.

92 V bodě 6.1 napadeného rozhodnutí, tedy v bodech 175 až 181 odůvodnění, Komise připomněla obecné zásady upravující volbu osob, kterým je určeno rozhodnutí konstatující porušení článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP. V bodě 177 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že je věcí mateřské společnosti, která vlastní 100 % kapitálu dceřiné společnosti, aby předložila důkazy dostatečné k vyvrácení domněnky, že ovládala obchodní jednání této dceřiné společnosti.

93 V bodě 6.2 napadeného rozhodnutí v bodech 183 až 195 odůvodnění Komise uplatnila tuto zásadu na žalobkyni. V bodech 185 až 188 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise shrnula argumenty předložené žalobkyní před jejich posouzením v bodech 189 až 195 odůvodnění.

94 Je přitom třeba konstatovat, že hlavní část odůvodnění Komise se netýká argumentů předložených žalobkyní k vyvrácení „domněnky na základě kapitálu“, ale argumentů ostatních. Odůvodnění Komise týkající se specificky argumentů předložených k vyvrácení „domněnky na základě kapitálu“ je totiž velmi stručné:

— v bodě 189 odůvodnění napadeného rozhodnutí se Komise omezila na konstatování, že žalobkyně „neposkytla argumenty vyvracející domněnku a prokazující, že dceřiná společnost jednala nezávisle“;

— v bodě 190 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že „[j]ak bylo prokázáno, argumenty předložené [žalobkyní] na podporu údajné autonomie její dceřiné společnosti nebyly v tomto ohledu dostatečné“.

95 Kromě toho v bodě 191 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla, že přičtení protiprávního jednání dceřiné společnosti mateřské společnosti nevyžaduje, aby prokázala, že řídící osoby mateřské společnosti věděly o protiprávním jednání její dceřiné společnosti.

96 Pokud jde o bod 198 odůvodnění napadeného rozhodnutí, na který Komise odkázala při jednání, je třeba konstatovat, že se jedná o pouhé převzetí argumentu předloženého společností Areva Komisí, a tedy nikoliv o část odůvodnění Komise.

– Posouzení odůvodnění Komise

97 Na základě jednak argumentů předložených žalobkyní a jednak odůvodnění Komise ve vztahu k nim je třeba posoudit, zda je odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečné.

98 Jako výchozí bod je třeba konstatovat, že, jak bylo uvedeno výše, odůvodnění Komise ve vztahu k osmi argumentům předloženým žalobkyní se omezuje na závěr v bodech 189 a 190 odůvodnění napadeného rozhodnutí, podle kterého žalobkyně neposkytla argumenty vyvracející domněnku a prokazující, že její dceřiná společnost T&D jednala nezávisle. V napadeném rozhodnutí se tedy Komise omezila na uvedení výsledku svého přezkumu, avšak neuvedla důvody, proč argumenty předložené žalobkyní nemohly vyvrátit domněnku o jejím rozhodujícím vlivu na jednání její dceřiné společnosti T&D na trhu.

99 Pokud jde o bod 191 odůvodnění napadeného rozhodnutí, představuje nanejvýš odpověď na argument žalobkyně shrnutý v bodě 89 výše a na část argumentů shrnutých v bodě 92 výše, ale neodpovídá na ostatní argumenty dovolávané žalobkyní. Jestliže sice není „domněnka na základě kapitálu“ zpochybněna pouhou skutečností, že mateřská společnost nevěděla o účasti své dceřiné společnosti na protiprávním jednání v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, předpokládá nicméně totiž, že dotčená dceřiná společnost neurčuje autonomně své jednání na trhu, ale sleduje v podstatě pokyny své mateřské společnosti. Právě tuto podmínku však žalobkyně zpochybňovala ostatními argumenty, které vyžadovaly v důsledku toho odpověď ze strany Komise.

100 V tomto kontextu Komise nemůže tvrdit, že jí povinnost uvést odůvodnění neukládala vyjádřit se k argumentům předloženým žalobkyní, protože se jednalo o argumenty zjevně irelevantní nebo nemající žádný nebo mající jednoznačně druhořadý význam.

101 Je totiž třeba konstatovat, že veškeré argumenty uvedené v bodech 83 až 90 výše nelze považovat za zjevně irelevantní nebo nemající žádný nebo mající jednoznačně druhořadý význam ve vztahu k vyvrácení domněnky o rozhodujícím vlivu žalobkyně na obchodní politiku její dceřiné společnosti T&D.

102 Jak bylo uvedeno výše, tato domněnka je vyvratitelná, a lze ji tedy vyvrátit mateřskou společností, která předloží dostatečné důkazy, které mohou prokázat, že se její dceřiná společnost chová na trhu autonomně. V důsledku toho, je Komise povinna v každém konkrétním případě posoudit všechny jí předložené skutečnosti týkající se hospodářských, organizačních a právních vztahů mezi mateřskou společností a dceřinou společností, které mohou prokázat, že se dceřiná společnost na trhu chovala autonomně ve vztahu k mateřské společnosti a že obě tyto společnosti tedy netvořily jedinou hospodářskou jednotku (rozsudky ze dne 16. června 2011, L'Air liquide v. Komise, T-185/06, Sb. rozh. EU:T:2011:275, body 71 až 75, a Edison v. Komise, T-196/06, Sb. rozh. EU:T:2011:281, body 76 a 77).

103 V projednávané věci přitom žalobkyně předložila argumenty, jejichž cílem bylo specificky prokázat, že během doby trvání gentlemen's agreement se její dceřiná společnost chovala na trhu autonomně. V tomto kontextu se nedovolávala pouze skutečnosti, že jejím předmětem činnosti bylo pouze držení a řízení majetkových účastí, ale dovolávala se rovněž zvláštních okolností, které charakterizovaly její vztahy s její dceřinou společností T&D, jako je zásada provozní decentralizace skupiny, výlučná odpovědnost dceřiných společností za určování obchodní politiky a skutečnost, že z důvodu struktury skupiny neměla strukturální možnost ovládat obchodní politiku své dceřiné společnosti T&D. V tomto ohledu žalobkyně předložila podrobné informace o fungování skupiny.

104 Veškeré argumenty předložené žalobkyní tedy nelze považovat za zjevně irelevantní nebo nemající žádný nebo mající jednoznačně druhořadý význam.

105 Kromě toho Komise nemůže úspěšně tvrdit, že nebyla povinna se vyjádřit k argumentům předloženým žalobkyní z důvodu skutečnosti, že důkazní břemeno nesla žalobkyně, a že tedy nebyla povinna uvést podrobnější odůvodnění, pokud žalobkyně nepředložila důkazy vyvracející tuto domněnku.

106 V tomto kontextu je totiž třeba odlišit pravidla o důkazním břemenu na jedné straně a povinnost uvést odůvodnění na straně druhé. Pokud jde o pravidlo o důkazním břemenu, „domněnka na základě kapitálu“ upravuje otázku, jaké skutečnosti musí Komise prokázat, aby mateřská společnost a dceřiná společnost tvořily hospodářskou jednotku, a tedy podnik ve smyslu článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP. Naopak, povinnost uvést odůvodnění, která je povinností formální povahy, vyžaduje, aby úvahy, o které opírá Komise své závěry, jasně a jednoznačně vyplývaly z napadeného rozhodnutí, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření a příslušný soud mohl vykonávat svůj přezkum (viz judikatura uvedená v bodě 29 výše). I když se Komise domnívá, že důkazy předložené mateřskou společností nestačí k vyvrácení domněnky o jejím vlivu na jednání její dceřiné společnosti na trhu, zůstává přesto povinna k tomu uvést důvody, jestliže se nejedná o důkazy zjevně irelevantní nebo nemající žádný význam. V tomto ohledu její povinnost uvést odůvodnění vyplývá z vyvratitelné povahy dotčené domněnky (rozsudky L'Air liquide v. Komise, bod 102 výše, EU:T:2011:275, body 71 až 75, a Edison v. Komise, bod 102 výše, EU:T:2011:281, body 76 a 77).

107 V důsledku toho byla Komise povinna uvést v napadeném rozhodnutí důvody, proč se domnívala, že i přes argumenty předložené žalobkyní nebyla prokázána autonomie jednání její dceřiné společnosti na trhu.

108 S ohledem na předcházející je třeba konstatovat, že Komise porušila povinnost uvést odůvodnění stanovenou na základě článku 253 ES tím, že dostatečně neodůvodnila důvody, proč argumenty předložené žalobkyní nestačily k vyvrácení domněnky o jejím rozhodujícím vlivu na jednání její dceřiné společnosti T&D na trhu.

K důsledkům porušení povinnosti uvést odůvodnění

109 Komise tvrdí, že vzhledem k tomu, že v projednávané věci byla oprávněna konstatovat, že „domněnka na základě kapitálu“ nebyla vyvrácena, nemůže porušení povinnosti uvést odůvodnění v žádném případě vést ke zrušení napadeného rozhodnutí. V průběhu soudního řízení uvedla důvody, proč bylo podle jejího názoru třeba odmítnout argumenty předložené žalobkyní.

110 V tomto kontextu je zaprvé třeba připomenout, že odůvodnění musí být dotyčné osobě v zásadě sděleno současně s rozhodnutím nepříznivě zasahujícím do jejího právního postavení. Chybějící odůvodnění tedy nemůže být zhojeno skutečností, že se dotyčná osoba dozví důvody rozhodnutí v průběhu řízení před unijními soudy (rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 30 výše, EU:C:2005:408, bod 463; rozsudek ze dne 12. září 2007, González y Díez v. Komise, T-25/04, Sb. rozh. EU:T:2007:257, bod 220; viz judikatura citovaná v bodě 77 výše).

111 V důsledku toho nelze odůvodnění předložené Komisí v průběhu soudního řízení zohlednit při posuzování otázky porušení její povinnosti uvést odůvodnění.

112 Zadruhé, Komise se nemůže dovolávat judikatury, podle které přezkum v plné jurisdikci přiznaný Tribunálu v oblasti pokut může odůvodnit předložení a zohlednění prvků doplňujících informace, jejichž uvedení v rozhodnutí není jako takové vyžadováno na základě povinnosti uvést odůvodnění (rozsudek SCA Holding v. Komise, bod 62 výše, EU:C:2000:633, body 54 a 55). Přičtení protiprávního jednání dceřiné společnosti T&D žalobkyni totiž vyvolává otázku existence hospodářské jednotky mezi žalobkyní a její dceřinou společností a v konečném výsledku otázku účasti žalobkyně na protiprávním

jednání sankcionovaném napadeným rozhodnutím. Tato otázka spadá do přezkumu legality uvedeného rozhodnutí, a nikoliv posouzení přiměřené povahy výše pokuty uložené žalobkyni. Tribunál má pravomoc přezkumu v plné jurisdikci právě pouze ve vztahu k této posledně uvedené otázce (rozsudek SCA Holding v. Komise, bod 62 výše, EU:C:2000:633, body 54 a 55).

113 Zatřetí Komise odkazuje na judikaturu, podle které nedostatek odůvodnění nevede ke zrušení napadeného rozhodnutí, pokud zrušení může vést pouze k nahrazení zrušeného rozhodnutí novým rozhodnutím, které bude, pokud jde o meritum věci, totožné.

114 V tomto ohledu se Komise nemůže platně odvolávat na rozsudek Tribunálu ze dne 13. prosince 2006, FNCBV a další v. Komise (T-217/03 a T-245/03, Sb. rozh. EU:T:2006:391, body 362 až 363), v němž Tribunál konstatoval porušení povinnosti uvést odůvodnění, jehož se dopustila v rámci určení pokut uložených za protiprávní jednání podle článku 81 odst. 1 ES, a zároveň uvedl, že pokud má být řešení přijaté tímto orgánem ve věci samé potvrzeno, toto porušení nemá za následek zrušení napadeného rozhodnutí, ani změnu výše pokut.

115 Posledně uvedené posouzení, které spadá do rámce výkonu pravomoci přezkumu v plné jurisdikci, jíž Tribunál disponuje v oblasti peněžitých sankcí, nelze totiž v projednávané věci převzít, pokud jde o přezkum legality napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž Komise v napadeném rozhodnutí určila odpovědnost žalobkyně za dotčené protiprávní jednání (viz bod 112 výše; rozsudek Edison v. Komise, bod 102 výše, EU:T:2011:281, body 91 až 93).

116 Kromě toho Komise se nemůže opírat o judikaturu, podle které nemá žalobce žádný legitimní zájem na tom, aby se dovolával porušení povinnosti uvést odůvodnění v případě, kdy je již jisté, že po zrušení napadeného rozhodnutí bude muset být přijato totožné rozhodnutí (rozsudky ze dne 29. září 1976, Morello v. Komise, 9/76, Recueil, EU:C:1976:129, bod 11, a ze dne 20. května 1987, Souna v. Komise, 432/85, Recueil, EU:C:1987:236, bod 20; rozsudky ze dne 9. října 1992, De Persio v. Komise, T-50/91, Recueil, EU:T:1992:104, body 10 a 24, a ze dne 3. prosince 2003, Audi v. OHIM (TDI), T-16/02, Recueil, EU:T:2003:327, body 97 a 98).

117 V projednávané věci Komise dostatečně neodůvodnila, proč argumenty předložené žalobkyní nemohly prokázat, že její dceřiná společnost T&D určovala své jednání na trhu autonomně. Tato otázka musí být přezkoumána s přihlédnutím ke všem skutečnostem týkajícím se organizačních, hospodářských a právních vztahů mezi žalobkyní a její dceřinou společností T&D. Jedná se tedy o komplexní přezkum, jehož výsledek nelze předjímat. Při neprovedení tohoto přezkumu se nelze domnívat, že je již jisté, že bude přijato totožné rozhodnutí. Kromě toho připustit v takové situaci, že Tribunál musí přezkoumat vysvětlení, které Komise předložila poprvé až během soudního řízení, by bylo v přímém rozporu s judikaturou citovanou v bodech 73 až 75 výše.

118 Proto na rozdíl od tvrzení Komise vede v projednávané věci nedostatek odůvodnění ke zrušení napadeného rozhodnutí.

119 Je tedy třeba zrušit napadené rozhodnutí, aniž je nezbytné rozhodnout o druhé části prvního žalobního důvodu, třetí části druhého žalobního důvodu a třetím žalobním důvodu.

K nákladům řízení

120 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Pokud jde o návrh žalobkyně týkající se zrušení napadeného rozhodnutí, Komise neměla ve věci úspěch a žalobkyně požadovala náhradu nákladů řízení.

121 Pokud jde o návrh na zrušení dopisu účetního ze dne 10. prosince 2009, je třeba připomenout, že Tribunál rozhodl, že není třeba o tomto návrhu vydat rozhodnutí ve věci samé a že o náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto později (bod 16 výše). Podle čl. 87 odst. 6 jednacího řádu není-li vydáno rozhodnutí ve věci samé, rozhodne o nákladech řízení Tribunál dle volného uvážení. Tribunál se domnívá, že v projednávané věci je spravedlivé, aby Komise nesla rovněž náklady řízení týkající se návrhu na zrušení dopisu účetního.

122 Je tedy třeba uložit Komisi náhradu všech nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (třetí senát)

rozhodl takto:

1) **Rozhodnutí Komise C (2009) 7601 final ze dne 7. října 2009 v řízení podle článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP (věc COMP/39.129 – Výkonové transformátory) se zrušuje v rozsahu, v němž se týká společnosti Alstom.**

2) **Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Czúcz Labucka Gratsias

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 27. listopadu 2014.

Podpisy.